

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Szprotawie
w dniach 19 – 20 maja 2010 roku

Działając na podstawie art.22 pkt.8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 ze zm.), przepisów rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. z 2005r. Nr 61, poz. 543 ze zm.)

Zespół kontrolny w składzie:

1. Ewelina Tomaszewska - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp.- posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 224-1/10 z dnia 10 maja 2010 r. - Przewodniczący Zespołu;
2. Helena Wilk – Starszy Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. - posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 224-3/10 z dnia 10 maja 2010r.;
3. Anna Obiegło – Starszy Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. - posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 224-4/10 z dnia 10 maja 2010r.;
4. Teresa Ozimek – Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp.- posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 224-5/10 z dnia 10 maja 2010r.

(Dowód: akta kontroli str.7-11)

przeprowadził w dniach 19-20 maja 2010r. kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Szprotawie, zwanym w dalszej części Protokołu „Ośrodkiem”. Kontrolę przeprowadzono w obecności Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej- Pana Tadeusza Pozaroszcyka oraz zastępcy kierownika – Pani Jolanty Łączak. Dokonano wpisu do książki kontroli pod pozycją 12.

1. ZAKRES KONTROLI

W oparciu o art. 3 i art.12 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 roku o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 z 2009 roku), wojewoda sprawuje nadzór nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego oraz kontroluje wykonywanie zadań z zakresu administracji rządowej. W ramach nadzoru nad realizacją zadań samorządu gminnego, w tym nad jakością działań Ośrodka, jako jednostki organizacyjnej pomocy społecznej oraz nad zgodnością zatrudnienia pracowników pomocy społecznej tej jednostki z wymaganymi kwalifikacjami - zgodnie z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2009r. Nr 175 poz.1362 ze zm.) - **zakresem kontroli objęto:**

1. sposób przyznawania i wypłacania zasiłków stałych oraz zasiłków okresowych - w oparciu o art. 37, art. 38 i art. 147 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 ze zm.);

2. sposób udzielania pomocy w zakresie dożywiania -w oparciu o ustawę z dnia 29 grudnia 2005r. o *ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* (Dz.U. z 2005r. Nr 267, poz.2259 ze zm.);
3. zgodność zatrudnienia kierownika oraz pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami -w oparciu o art.122 i art. 116 *ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej* (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 ze zm.);
4. sposób realizacji przez jednostkę zadań własnych gminy oraz zadań zleconych gminie - w oparciu o art. 17 i art. 18 *ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej* (t.j. Dz.U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 ze zm.);
5. sposób przyznawania i opłacania składki zdrowotnej od zasiłków stałych – w oparciu o *ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz.1027 ze zm.).

(Dowód: akta kontroli str.4-6)

Kontrola została przeprowadzona metodą losową i obejmowała dokumentację świadczeń przyznawanych w ramach systemu pomocy społecznej, zgodnie z tematyką kontroli wskazaną w Programie kontroli.

2. USTALENIA Z KONTROLI

1. Wykaz podstawowych aktów prawnych dot. działania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym przedmiotem kontroli :

- Ustawa z dnia 12 marca 2004r.o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) ;
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2005r. Nr 77, poz.672);
- Ustawa dnia 29 grudnia 2005r. o *ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania ”* (Dz.U. z 2005r. Nr 267, poz.2259 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz.U. z w 2005r.Nr 189 poz. 1598);
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks Postępowania Administracyjnego (Dz.U. z 2000r. Nr 98, poz.1071 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2008r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 19 października 2007r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz.U. z 2007 Nr 201, poz. 1455)

oraz przepisów prawa miejscowego:

- Uchwała nr XXXVIII/328/09 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 31 marca 2009r. w sprawie nadania Statutu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Szprotawie;
- Uchwała Nr XXII/184/08 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 29 kwietnia 2008r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób

- z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania;
- Uchwały Nr LX/348/06 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 27 października 2006r. w sprawie zatwierdzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka na lata 2006-2013r.;
 - Uchwały Nr XXV/170/04 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 27 sierpnia 2004r. w sprawie określenia wysokości oraz szczegółowych warunków i trybu przyznawania i zwrotu zasiłku celowego na ekonomiczne usamodzielnienie;
 - Uchwały Nr XXV/169/04 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 27 sierpnia 2004r. w sprawie pogrzebu na koszt gminy i określenia zwrotu poniesionych wydatków;
 - Uchwały Nr XIX/165/08 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 30 stycznia 2008r. w sprawie ustalenia zasad korzystania ze stołówek szkolnych i wysokości opłat za posiłki w stołówkach zorganizowanych w szkołach podstawowych i gimnazjach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Szprotawa;
 - Zarządzenie Nr 8 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Szprotawie z dnia 24 kwietnia 2006r. w sprawie wprowadzenia procedury wewnętrznej dotyczącej zwrotu nienależnie pobranych zasiłków stałych, świadczeń rodzinnych i zaliczki alimentacyjnej oraz trybu prowadzenia postępowania w sprawie umarzania, rozkładania na raty lub odraczania terminu spłaty powyższych należności;
 - Zarządzenie Nr 0151/41/04 Burmistrza Szprotawy z dnia 26 kwietnia 2004r. w sprawie upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej dla pana Tadeusza Pozaroszczyka – kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Szprotawie i na jego wniosek dla pani Jolanty Łączak;
 - Umowa na świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych na rzecz uprawnionych mieszkańców Miasta i Gminy Szprotawa z dnia 16 marca 2010r.;

(Dowód: akta kontroli str.21-141)

2. Informacje ogólne.

Jednostka kontrolowana:

Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Krasińskiego 23
67-300 Szprotawa
NIP: 924-16-11-483
Regon: 970512565

(Dowód: akta kontroli str.142-143)

Organizacja pracy Ośrodka Pomocy Społecznej.

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Szprotawie czynny jest: od poniedziałku do piątku w godzinach od 7⁰⁰ do 15⁰⁰. Teren gminy podzielony jest na 11 rejonów a każdemu rejonowi przypisany konkretny obszar miasta.

Pracownicy socjalni pełnią dyżury w siedzibie Ośrodka codziennie w godz. od 7³⁰ do 10⁰⁰.

Pracownicy po terenie gminy poruszają się samochodem prywatnym - na podstawie pozytywnie zaopiniowanego przez kierownika wniosku.

W Ośrodku prowadzona jest ewidencja wyjść w środowisko. Ponadto od kwietnia br. pracownicy socjalni zostali zobowiązani do ewidencjonowania wyjść w środowisku na podstawie indywidualnej karty pracy. W miesiącu kwietniu 2010r. pracownicy socjalni zrealizowali 160 wyjść w środowisko.

Pisma wpływające do Ośrodka oraz wizyty osobiste odnotowywane są w dzienniku podawczym.

Decyzje administracyjne doręczane są listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru, za pośrednictwem przesyłek miejskich lub odbierane osobiście w siedzibie Ośrodka. Rygor natychmiastowej wykonalności (art. 108 KPA) nadawany jest najczęściej decyzjom przyznającym pomoc w formie zasiłków celowych i okresowych. Pozostałe decyzje podlegają wykonaniu po uprawomocnieniu.

Świadczenia z pomocy społecznej przekazywane są na konta osobiste klientów, przekazem pocztowym oraz wypłacane bezpośrednio w kasie Ośrodka.

Pracownicy Ośrodka mają możliwość korzystania z porad radcy prawnego z Urzędu Miejskiego (w każdy poniedziałek w godz. 9⁰⁰ - 15⁰⁰) jak również Kancelarii Prawniczej

(Dowód: akta kontroli str.148-150)

Warunki lokalowe

Ośrodek mieści się w dwóch budynkach:

- przy ul. Krasińskiego 23 - główna siedziba Ośrodka, Dział księgowości, Świadczenia Rodzinne i Fundusz Alimentacyjny, KIS
- przy ul. Sienkiewicz 5 – Dział Pracy Socjalnej, Dział Świadczeń (Z-ca kierownika, pracownicy socjalni).

Z pisemnej informacji Kierownika Ośrodka wynika, że liczba pomieszczeń jest wystarczająca.

(Dowód: akta kontroli str.148-150)

Zatrudnienie w OPS – kwalifikacje pracowników - zgodnie z wymogami ustawy o pomocy społecznej.

W trakcie kontroli ustalono, że Ośrodek w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnia 11 pracowników socjalnych. Dwóch pracowników posiada wykształcenie średnie - ukończone studium na podbudowie liceum ogólnokształcącego i tytuł pracownika socjalnego. Pozostali pracownicy - 9 osób posiada wykształcenie wyższe. Wyższą Szkołę Pedagogiczną na kierunku pedagogika w zakresie: pedagogika pracy socjalnej ukończyło 3 pracowników, Uniwersytet ukończyło 6 osób na kierunku pedagogika, w tym: w zakresie: pedagogika pracy socjalnej – 1 osoba, praca socjalna - 4 osoby, pomoc społeczna – 1 osoba (prawo do wykonywania zawodu pracownika socjalnego uzyskała po ukończeniu UZ- licencjat - na kierunku pedagogika w zakresie pracy socjalnej).

Kierownik Ośrodka ma ukończone studia wyższe na Wydziale Nauk Pedagogicznych i Społecznych na kierunku pedagogika w zakresie pracy socjalnej, studia podyplomowe Zarządzanie zasobami ludzkimi oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Uczestniczy w kursach i szkoleniach zawodowych.

Zastępca kierownika ma ukończone studia wyższe na Wydziale Nauk Pedagogicznych i Społecznych na kierunku pedagogika w zakresie pracy socjalnej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej i tytuł organizatora pomocy społecznej.

Kierownik, zastępca kierownika i pracownicy Ośrodka posiadają wykształcenie uprawniające do wykonywania zawodu pracownika socjalnego

W 2009r. - 3 pracowników socjalnych uczestniczyło w szkoleniach z zakresu stosowania aktywnych technik pracy socjalnej, mediacji, sposobów zwiększania efektywności pracy socjalnej z osobami uzależnionymi od środków psychoaktywnych, realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem i rozwiązywaniem problemów przemocy domowej, a także pozyskiwania środków pozabudżetowych w tym z Unii Europejskiej

Ośrodek zatrudnia ogółem 11 pracowników socjalnych realizujących pracę socjalną w środowisku na 21.859 mieszkańców (stan na dzień 31.12.2009r.).

Na dzień kontroli wskaźnik zatrudnienia wynosi: 1 pracownik socjalny na 1.987 mieszkańców, tym samym Ośrodek spełnia współczynnik zatrudnienia pracowników socjalnych określonych w art.110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej.

(Dowód: akta kontroli str.144-147;151-208)

3. Realizacja świadczeń pomocy społecznej

Obszarem działania Ośrodka Pomocy Społecznej jest teren miasta i gminy Szprotawa, który zamieszkuje 21.859 mieszkańców (stan na dzień 31 grudnia 2009 r.).

W I kwartale 2010 r. pomocą społeczną w ramach zadań zleconych i własnych gminy objętych było 5 131 osób z 2 031 rodzin. Decyzją administracyjną świadczenia pomocy społecznej przyznano dla 2 434 osób.

Podczas kontroli dokonano oceny zasadności przyznawania świadczeń oraz prawidłowości prowadzenia dokumentacji **zasiłków stałych, okresowych, dożywiania** - na podstawie losowo wybranej dokumentacji świadczeniobiorców.

Zasiłki stałe

W okresie od stycznia do marca 2010 r. pomoc w formie zasiłku stałego przyznano dla 265 osób; wypłacono 732 świadczenia na kwotę 247.747 zł, w tym 177 dla osób samotnie gospodarujących oraz 88 dla osób pozostających w rodzinie.

Za osoby korzystające z zasiłku stałego, nie objęte ubezpieczeniem zdrowotnym Ośrodek opłaca składkę na ubezpieczenie zdrowotne. W I kwartale 2010r. Ośrodek opłacił składki za 39 świadczeniobiorców.

Kontrolą objęto dokumentację 27 osób korzystających z pomocy w formie zasiłku stałego. Osoby korzystające z pomocy w formie zasiłku stałego stanowią 10,9% osób, którym na podstawie decyzji administracyjnej przyznano świadczenia.

W podstawie prawnej przyznających zasiłki stałe wraz ze składką zdrowotną - przywoływana jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.).

Zasiłki stałe zostały przyznane osobom uprawnionym w wysokościach określonych w ustawie o pomocy społecznej a świadczenia ocenia się jako zasadnie przyznane na podstawie art.37 ustawy o pomocy społecznej. Zasiłki przyznawane są na podstawie

rodzinych wywiadów środowiskowych, zaświadczeń o dochodach osób w rodzinie oraz ważnych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności.

(Dowód: akta kontroli str.209-211)

Zasiłki okresowe

W okresie od stycznia do marca 2010r. Ośrodek przyznał pomoc w formie zasiłku okresowego dla 527 osób z 521 rodzin. Wyplacono łącznie 1.052 świadczenia na kwotę 290 892 zł.

Kontrolą objęto dokumentację 14 rodzin korzystających z tej formy pomocy. Osoby korzystające z pomocy w formie zasiłku okresowego stanowią 21,65% osób, którym decyzją administracyjną przyznano świadczenia.

Zasiłki okresowe zostały przyznane na podstawie art.38 ustawy o pomocy społecznej. Skontrolowane świadczenia ocenia się jako zasadnie przyznane. Wszystkie skontrolowane rodziny spełniają kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Powody przyznawania zasiłków - bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba zostały udokumentowane stosownymi dokumentami. Wysokość zasiłków okresowych została ustalona prawidłowo tj. w wysokości 50% różnicy między kwotą kryterium dochodowego rodziny (osoby) a posiadany dochodem rodziny (osoby).

Zasiłki okresowe wypłacane są tylko ze środków budżetu państwa. Gmina nie przeznaczyła środków własnych na wypłatę tego świadczenia.

(Dowód: akta kontroli str.212)

Dożywianie

Pomoc w formie dożywiania - zgodnie z zapisami ustawy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz.U. z 2005r. Nr 267, poz. 2259 ze zm.) - przyznana jest w formie bezpłatnych posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności.

Na terenie gminy Szprotawa dożywianie realizowane jest w 19 punktach żywieniowych: 15 stołówkach (4 przedszkola i w 11 szkołach; w 4 szkołach: SP-1, Zespole Szkół Zawodowych, Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Szprotawie, SP w Siecieborzycach, SP w Długiem oraz 4 innych punktach: Stołówka Ośrodka Pomocy Społecznej, Bar „Bolko”, Klub Emeryta i Rencisty w Szprotawie oraz w stołówka „Temir,, w Szprotawie. Ogółem w 5 punktach dożywianie prowadzone jest w formie cateringu (4 bary oraz szkoła podstawowa w Długiem). Koszty posiłków refundowane są przez OPS po otrzymaniu noty obciążeniowej na podstawie iloczynu faktycznie wydanych posiłków i kalkulacji cenowej w danym miesiącu.

W okresie od stycznia do marca 2010r. pomocą w ramach Programu objęto ogółem 1.514 osób, w tym z *posiłków* skorzystało 676 dzieci i młodzieży (koszt jednego posiłku wynosił 4,42 zł.).

Ośrodek w ramach realizacji Programu przyznaje także pomoc w *formie zasiłków celowych* przeznaczonych na zakup posiłku lub żywności. Z tej formy pomocy skorzystało 330 osób 303 rodzin, a średnia wysokość jednego świadczenia wynosiła 80 zł.

Kontrolą objęto dokumentację 22 rodzin. Osoby korzystające z pomocy w ramach Programu Rządowego stanowią 62,20% osób, którym decyzją administracyjną przyznano świadczenia z pomocy społecznej.

Skontrolowane świadczenia ocenia się jako zasadnie przyznane. Wszystkie rodziny spełniają kryterium dochodowe wynikające z zapisów ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Wnioski

o przyznanie wsparcia rozpatrywane były terminowo, a świadczenia przyznawane począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją.

W trakcie kontroli dokumentów świadczeniobiorców ustalono, iż w dokumentacji znajdują się rodzinne wywiady środowiskowe (lub ich aktualizacje) a także pisemne wnioski klientów o przyznanie pomocy wraz z wymaganą dokumentacją.

W skontrolowanych decyzjach OPS.DSPS.II.8125D-2046/296/10; OPS.DSPS.II.8125D-1846/180/09 mimo wskazania uzasadnienia, że posiłki wydawane są przez firmę cateringową TEMIR a koszty refundowane przez OPS po otrzymaniu noty obciążeniowej na podstawie iloczynu ilości faktycznie wydanych posiłków i kalkulacji cenowej w danym miesiącu nie jest wskazana cena jednostkowa posiłku. W ocenie zespołu kontrolnego zastrzeżenia budzi fakt, że osoba bądź rodzina odbierająca decyzję nie posiada informacji co do faktycznych kosztów wyżywienia.

(Dowód: akta kontroli str.213)

Praca socjalna, działania na rzecz rozwoju systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną

Gmina posiada przyjęty Uchwałą Nr XII/86/07 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 26 czerwca 2007r. *Gminny system profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną na lata 2007–2013*. Celami strategicznymi Gminnego systemu są: poprawa funkcjonowania rodziny, poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym, doskonalenie procesu wychowawczego, poprawa stanu zdrowia populacji, w szczególności poprzez zabezpieczenie czasu wolnego, rozwój sportu i rekreacji oraz poprawa bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży. Celom strategicznym przyporządkowano cele operacyjne i zadania, określono podmioty odpowiedzialne za realizację, partnerów oraz źródła finansowania.

(Dowód: akta kontroli str. 221-234)

W 2009 r. 246 rodzin, w tym 156 niepełnych i 67 wielodzietnych uzyskało pomoc OPS w związku z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Praca socjalna ukierunkowana jest przede wszystkim na poradnictwo, wspieranie, interwencję w stosunku do osób dotykanych sytuacjami kryzysowymi oraz problemami osobistymi i społecznymi. Stosowana jest metoda indywidualnych przypadków. Od stycznia 2010r. przy Ośrodku funkcjonuje Klub Integracji Społecznej.

(Dowód: akta kontroli str.249)

Kontrakty socjalne zawierane są w ramach realizowanego przez OPS od 2008r. programu POKL pt., „Aktywna integracja – alternatywą na lepsze jutro”. W 2008r. zawarto 60 kontraktów, w 2009 r. – 40, zaś w roku bieżącym (do dnia kontroli) – 48 kontraktów.

(Dowód: akta kontroli str.249)

W toku kontroli przeanalizowano 25% kontraktów socjalnych zawartych w 2009 r. w ramach projektu (10 osób).

(Dowód: akta kontroli str.241)

Przyczynami zawarcia kontraktów było bezrobocie, ubóstwo, niskie kwalifikacje zawodowe, wycofanie z życia społecznego. Celem głównym kontraktów było zwiększenie szansy na integrację społeczną i zawodową; celami szczegółowymi – odbudowanie i podtrzymanie

umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej, powrót do pełnienia ról społecznych, podniesienie kwalifikacji zawodowych, powrót na rynek pracy, poprawa sytuacji materialnej.

Klienci zobowiązywali się do przystąpienia do programu „Aktywna integracja – alternatywą na lepsze jutro” i udziału w kursie komputerowym, udziału w 3 wyjazdach szkoleniowo – integracyjnych, udziału w pracach społecznie użytecznych. Pracownik socjalny zobowiązał się do informowania klientów o spotkaniach, terminach wyjazdów, kontaktu telefonicznego, pomocy w rozwiązywaniu bieżących problemów rodziny, informowania o możliwościach dalszego rozwoju w ramach tworzenia spółdzielni socjalnej, udzielania zasiłków celowych. Wszystkie kontrakty zostały zawarte na okres od 16.02. do 22.12.2009r.

Wszystkie kontrakty zrealizowano osiągając założone cele.

Zawieranie kontraktów z klientami OPS (poza beneficjentami projektu POKL) nie jest stałą praktyką wykorzystywaną w pracy socjalnej, należy do rzadkości, mimo propozycji kierownictwa kontrolowanej jednostki do korzystania z tej formy oddziaływań.

(Dowód: akta kontroli str.249)

Na terenie gminy Szprotawa funkcjonują 2 (prowadzone przez Caritas) placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego wpisane do rejestru wojewody. Placówki dysponują 55 miejscami. Gmina Szprotawa w 2009 r., dofinansowała ich działalność kwotą 37 449 zł. natomiast w 2010.r kwotą 28 170zł. Ponadto, gmina wspiera finansowo świetlice środowiskowo-wychowawcze zlokalizowane w placówkach oświatowych. Dzieci korzystające z oferty świetlicowej w okresie wakacyjnym i podczas ferii zimowych mogą skorzystać z form zorganizowanego wypoczynku również dofinansowywanego przez Gminę Szprotawa na zasadzie konkursu ofert.

(Dowód: akta kontroli str.220)

Zgodnie ustnymi wyjaśnieniami Zastępcy Kierownika OPS przyjętymi do protokołu, mieszkańcy gminy mogą skorzystać z poradnictwa psychologicznego i prawnego. Od 2008r. przy Urzędzie Miejskim funkcjonuje punkt konsultacyjny i doradczy obsługiwany przez Lubuskie Stowarzyszenie na Rzecz Kobiet „BABA” w Zielonej Górze czynny dwa razy w miesiącu w godzinach od 9.00 do 15.00. Nie ma uregulowań formalnych pomiędzy gminą, a Stowarzyszeniem w zakresie funkcjonowania punktu konsultacyjnego. Informacja o punkcie jest upowszechniana na stronie internetowej Urzędu Miejskiego, na plakatach informacyjnych umieszczonych na tablicach ogłoszeń oraz przez pracowników Ośrodka. Raz w tygodniu przez trzy godziny udzielane są porady prawne przez prawnika specjalizującego się w poradnictwie dla rodzin z problemem alkoholowym oraz psychologa udzielającego wsparcia osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom.

W siedzibie Ośrodka raz w miesiącu od godziny 17.00 do ostatniego klienta udziela porad i wsparcia psycholog. Informacja o terminie dyżuru psychologa umieszczana jest na tablicy ogłoszeń, jak również przekazywana klientom przez pracowników socjalnych.

(Dowód: akta kontroli str.235-236;262-263)

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Nie opracowano i nie przyjęto dokumentu – gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W celu strategicznym 5 gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną jako cel operacyjny przyjęto „ochronę dziecka przez wykorzystywaniem i molestowaniem oraz przemocą”. Jako jedno z zadań do realizacji przyjęto „współpracę

wszystkich lokalnych instytucji zajmujących się przemocą oraz utworzenie gminnego zespołu interdyscyplinarnego”.

(Dowód; akta kontroli str.;233-234)

Zarządzeniem Nr 0151/138/08 Burmistrza Szprotawy z dnia 16 grudnia 2008 r. powołano Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie umiejscowiony przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Szprotawie. Skład Zespołu stanowi: psycholog oraz przedstawiciele: Sądu Rejonowego w Żaganiu, Komendy Policji w Szprotawie i Ośrodka Pomocy Społecznej. Zespół działa w oparciu o przyjęty regulamin.

Zespół powołano w celu udzielania pomocy osobom i rodzinom dysfunkcyjnym w przezwyciężaniu problemów, efektywnego podejmowania działań interwencyjnych i pomocowych, współdziałania z innymi podmiotami przy rozwiązywaniu problemów i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Do jego zadań należy udzielanie pomocy, w miarę potrzeb: psychologicznej, socjalnej, prawnej w związku z pojawiającymi się problemami klientów, podejmowanie interwencji i uruchamianie procedur w związku ze zjawiskiem przemocy w rodzinie, udzielanie pomocy dzieciom – ofiarom i świadkom przemocy, realizacja procedury „Niebieskiej Karty”.

(Dowód: akta kontroli str. 237-239),

Zgodnie z ustnym wyjaśnieniem Zastępcy Kierownika Ośrodka przyjętym do protokołu, posiedzenie Zespołu zwoływane jest w przypadku zgłoszenia się osoby czy rodziny potrzebującej wsparcia czy znajdującej się w sytuacji kryzysowej. Spotkania odbywają się w siedzibie OPS. Informacja o możliwości uzyskania tej formy pomocy znajduje się na tablicy ogłoszeń w siedzibie Ośrodka, zamieszczona była także na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Szprotawie.

(Dowód: akta kontroli str.240-241;262-263)

Pracę Zespołu dokumentuje się poprzez wypełnienie Wniosku o zwołanie posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego oraz Protokołu z posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego. Wniosek zawiera: proponowany skład zespołu, datę zgłoszenia, nazwisko wnioskodawcy, dane osoby/rodziny, której dotyczy problem, krótki opis problemu. W Protokole z posiedzenia odnotowuje się skład Zespołu, diagnozę problemu, ustalenie planu pomocy, podział ról i zadań członków Zespołu oraz zadania rodziny w związku z przyjętym planem działania.

(Dowód :akta kontroli str. 244-246)

W toku kontroli przeanalizowano 3 wnioski o zwołanie posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego (co stanowi 50% dokumentacji z okresu 2009 – do dnia kontroli) zgromadzonej w odrębnym segregatorze. Jedna sprawa dotyczyła konfliktu w rodzinie, przemocy fizycznej i psychicznej, zaburzonej komunikacji w rodzinie oraz problemów wychowawczych z dzieckiem. Druga sprawa dotyczyła problemu przemocy emocjonalnej i ekonomicznej, konfliktów, zaburzenia komunikacji. Trzecia sprawa - zaburzenia funkcjonowania w środowisku starszej samotnie zamieszkującej osoby, której zachowania wywołują skargi innych lokatorów budynku. Protokoły z posiedzeń Zespołu zawierają opisową diagnozę zgłoszonych problemów, szczegółowy plan pomocy z uwzględnieniem instytucji, które zostaną zaangażowane w pomoc klientom, określonymi terminami realizacji przyjętego planu pomocy, wyszczególnieniem kto i w jakim zakresie jest odpowiedzialny za realizację zaplanowanych działań. W protokołach odnotowano także zobowiązania przyjęte przez klientów oraz informacje o rezultatach podjętych działań – ewaluację. Badana dokumentacja nie budzi zastrzeżeń.

(Dowód: akta kontroli str. 243)

Pracownicy socjalni nie zakładają „Niebieskich Kart”. Stosowaną praktyką jest przekazywanie informacji o przemocy w rodzinie do Policji, która zakłada „Niebieską Kartę”. Informacja o fakcie złożenia „Niebieskiej Karty” przez Policję kierowana jest do OPS. Pracownik socjalny z rejonu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osób, których dotyczy zgłoszenie, obejmuje rodzinę wsparciem i poradnictwem. Za współpracę z Policją w tym zakresie odpowiada pracownik socjalny będący członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego.

(Dowód: akta kontroli str.263)

Nadesłane przez Policję informacje gromadzone są w osobnej teczce. Z jej analizy wynika, że w 2009r. spraw związanych z przemocą było 6, a w 2010r. do dnia kontroli – 3. W toku kontroli przeanalizowano dokumentację 4 rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.

(Dowód: akta kontroli str.242)

Dokumentacja potwierdza podejmowanie przez OPS działań w związku z uzyskaną informacją o występowaniu przemocy w rodzinie: powiadomienie Sądu Rejonowego w Żaganiu o stosowaniu przemocy (w jednym przypadku), kontaktowanie się z kuratorem sądowym (notatki służbowe z tych rozmów), protokołami wizyty w środowisku (w każdym przypadku), kierowanie pism do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (w 2 przypadkach). W 2 analizowanych przypadkach klienci odmówili współpracy. W pozostałych 2 – sprawy są w toku – monitoring OPS.

W zakresie zapewnienia klientom wymagającym pomocy całodobowej, OPS w Szprotawie współpracuje z Domem Samotnej Matki w Żaganiu. W 2009r. sfinansowano pobyt 6 osób na łączną kwotę 3.900 zł.

W 2010r. w placówce przebywały 2 rodziny: samotna matka z dzieckiem oraz samotna matka z dwojgiem dzieci – już usamodzielniona opuściła DSM. W zakresie przeprowadzania wywiadów środowiskowych OPS w Szprotawie współpracuje z OPS w Żaganiu, który przesyła wywiad środowiskowy wraz ze zgromadzoną dokumentacją; OPS w Szprotawie przygotowuje decyzje, monitoruje sytuację klientek oraz przedstawia propozycje rozwiązań trudnej sytuacji życiowej klientek.

(Dowód: akta kontroli str.247)

Składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania (...) opieki (...) nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny

Do maja 2010 roku Ośrodek wydał 1 decyzję przyznającą pomoc w formie opłacenia składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny. W 2009r. Ośrodek wydał dwie decyzje w sprawie.

Wniosek o przyznanie świadczenia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad chorą matką złożony został w Ośrodku 15.04.2003r. Świadczenie przyznane zostało decyzją z dnia 15.05.2003r. Z analizy zgromadzonych dokumentów wynika co następuje:

Ubiegający się o świadczenie jest osobą bezrobotną, z analizy świadectw znajdujących się w aktach nie wynika, że spełnia warunek dotyczących okresów zatrudnienia (art. 42 ust. 5). Zarówno Orzeczenie Komisji ZUS z 1996 r. jak i zaświadczenie lekarskie z dnia 4.04.2003r. matki świadczeniobiorcy wskazują na konieczność pomocy osoby drugiej. Zgromadzone są inne dokumenty niezbędne do wydania decyzji.

W związku ze zmianą wysokości składek wydawane były kolejne decyzje w sprawie. Ostatnia wydana decyzja znajdująca się w aktach jest z dnia 7.03.2008r.

Dnia 12.01.2010 r. wszczęto kolejne postępowanie z urzędu, zgromadzono niezbędne dokumenty, wywiad przeprowadzony został 11.03.2010 r. jednak do dnia kontroli nie wydano decyzji.

Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze świadczone są osobom zamieszkałym na terenie gminy Szprotawa które z powodu wieku, choroby, inwalidztwa lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione, lub rodzina nie może takiej pomocy zapewnić.

Realizacja powyższego zadania została zlecona firmie „Gwarant”- Tomczyk spółka jawna ul. Rynek 3A w Głogowie. W dniu 16 marca 2010r. została zawarta umowa na świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych na rzecz uprawnionych mieszkańców Miasta i Gminy Szprotawa. Umowa została zawarta na czas określony od 01.04.2010r. do 31.03.2012r.

Osoby, korzystające z usług opiekuńczych ponoszą odpłatność zależną od posiadanego dochodu, zgodnie z tabelą wysokości odpłatności zawartą w Uchwale Nr XXII/184/08 Rady Miejskiej w Szprotawie z dnia 29 kwietnia 2008r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

W ramach czynności kontrolnych skontrolowano dokumentację 18 osób, które korzystają z pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych.

W 13 skontrolowanych przypadkach stwierdzono, że wywiad środowiskowy został przeprowadzony po terminie tj. po upływie 14 dni od daty zgłoszenia.

(Dowód: akta kontroli str.216-219)

Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi:

Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadanie zostało zlecone Firmie „Gwarant”. Osoby te mają również zapewnioną pomoc ze strony rodziny. Na terenie/gminy, w miejscowości Wiechlice, funkcjonują Warsztaty Terapii Zajęciowej. W zajęciach

uczestniczą osoby z dysfunkcją ruchu oraz osoby z zaburzeniami intelektualnymi. Jest to ośrodek wsparcia dziennego.

(Dowód: akta kontroli str.260)

Kierowanie do Domu Pomocy Społecznej

W 2009 roku do DPS skierowano 5 osób. Trzy osoby skierowano do domu o profilu dla osób somatycznie chorych i niepełnosprawnych fizycznie do Kożuchowa, 2 osoby oczekują nadal na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej w Ścinawce.

Ośrodek ponosi częściową lub całkowitą odpłatność za w/w osoby. Łącznie w 2009r. gmina ponosiła odpłatność za 20 osób, a koszt realizacji zadania wyniósł 240.588 zł. W 2010r. gmina ponosi odpłatność za 17 osób, a koszt realizacji zadania wynosi 98.443 zł.

W toku czynności kontrolnych analizie poddano dokumentację 8 osób skierowanych bądź umieszczonych w DPS.

W skontrolowanych aktach znajduje się pełna dokumentacja. W dwóch przypadkach nastąpiło przekroczenie terminu dotyczącego przeprowadzenia wywiadu środowiskowego.

(Dowód: akta kontroli str.214-215)

Działania na rzecz środowiska lokalnego

Ośrodek Pomocy Społecznej organizuje prace społecznie użyteczne, w ramach których osoby pracują na rzecz gminy i gminnych placówek. Wykonywane są prace naprawcze oraz związane z utrzymywaniem czystości w parkach i na ulicach. Corocznie Ośrodek jest organizatorem Tygodnia Seniora oraz wielu imprez okolicznościowych, w tym: Wigilii dla osób samotnych i starszych, Mikołajek dla dzieci.

Wypoczynek letni na terenie gminy organizowany jest przy udziale PCPR w Żaganie, TPD, Caritas oraz ZHP a Ośrodek dofinansowuje koszty pobytu dzieci. Zapewniane jest wyżywienie dzieciom ze świetlic socjoterapeutycznych i Caritas.

W styczniu br. utworzono przy OPS w Szprotawie Klub Integracji Społecznej, który jest miejscem spotkań osób uczestniczących w projekcie systemowym (zajęcia systemowe, szkolenia). W klubie prowadzone są także zajęcia dla uczestników Uniwersytetu III Wieku. Przy Ośrodku funkcjonuje „Bank Rzeczy Używanych”, który pośredniczy w przekazywaniu mebli, sprzętu AGD, odzieży i in. osobom potrzebującym wsparcia.

W lipcu br. przy Ośrodku rozpocznie działalność Dom Dziennego Pobytu dla ok.90 osób.

(Dowód: akta kontroli str.257-259)

III. Wnioski

W zakresie organizacji i funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej:

- ✓ Kierownik Ośrodka i pracownicy socjalni realizujący pracę w środowisku posiadają określone w art. 122 i 116 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) kwalifikacje zawodowe;

12 July 2010
[Signature]

- ✓ Ośrodek spełnia określony w art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.) wymóg zatrudnienia pracowników socjalnych;

W zakresie realizacji zadań własnych Ośrodek **nie realizuje** następujących zadań wskazanych w art.17 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej:

- ✓ Przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze – do dnia kontroli nie wpłynął żaden wniosek w sprawie;

Pozostałe zadania są realizowane zgodnie z art. 17 ust. 2 Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz.1362 ze zm.).

W zakresie zadań zleconych - Ośrodek **nie realizuje** następujących zadań określonych w art. 18 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej:

- ✓ Przyznanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną – do dnia kontroli nie wystąpiła klęska;
- ✓ Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art.5a.- do dnia kontroli nie wpłynął żaden wniosek;
- ✓ Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki-do dnia kontroli nie było zgłoszeń w sprawie.

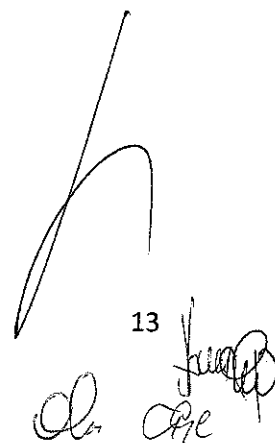
Pozostałe zadania są realizowane zgodnie z art. 18 Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 ze zm.).

(Dowód: akta kontroli str.247-263)

W zakresie realizacji zadań wynikających z Art. 6 pkt 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 29 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 180 poz. 1943)

- Nie opracowano i nie przyjęto uchwałą gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

Na tym kontrolę zakończono.

13

Pouczenie

Na podstawie § 16 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z 2005r.) kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pismenne zastrzeżenie do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Protokół niniejszy sporządzono w czterech jednobrzmiących egzemplarzach i zaparafowano na każdej stronie.

Jeden egzemplarz otrzymuje:

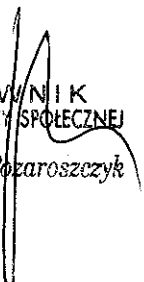
1. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szprotawie;
2. Burmistrz Miasta i Gminy Szprotawa;
3. Wydział Nadzoru i Kontroli LUW;
4. Wydział Polityki Społecznej LUW wraz z załącznikami – a/a

Zespół kontrolny:

1. Ewelina Tomaszewska
2. Helena Wilk
3. Anna Obiegło
4. Teresa Ozimek

Kierownik MGOPS

KIEROWNIK
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
mgr Tadeusz Pozaroszczyk

Gorzów Wlkp., dn. 21.06.2010.

Szprotawa, dn. 01.07.2010.